

ALTINGET

Altinget og demokratiet
Altingets historie
Valg til Altinget
Altingets opgaver
Altingets administration
Altingsbygningen
Altingets institutioner

ALTINGET

INDHOLDSFORTEGNELSE

ALTINGET OG DEMOKRATIET	4
Politiske organisationer	5
ALTINGETS HISTORIE	6
I kongemagtens tid	7
Lovgivende forsamling	9
Valgret og antal medlemmer	10
VALGET TIL ALTINGET	12
Fordelingen af valgkredse	13
ALTINGETS OPGAVER	14
ALTINGETS ARBEJDSGANG	14
Tingets åbning og ferier	15
Tingsalen	15
Altingets formand	16
Møder i tinget	17
Forhandlinger	17
Afstemninger	18
Partigrupper	18
Et lovforslags vej	18
Altingets stående udvalg	20
Arbejdet i udvalgene	20
Valg til udvalg	21
Altingets internationale arbejde	22
ALTINGETS ADMINISTRATION	23
ALTINGSBYGNINGEN	24
Bygningens indvielse	24
Lokalerne	25
Altingets have	25
ALTINGETS INSTITUTIONER	26
Rigsrevisionen	26
Altingets ombudsmand	26
Jónshús, Islands kulturhus i København	26
INFORMATION OM ALTINGET	27
Besøg i Altingsbygningen	27
Skoletinget	27

ALTINGET OG DEMOKRATIET

Der er offentlig adgang til tilhørerlogen når der er møde i Tinget, og fra den kan man følge med i Tingets forhandlinger.

Grundlaget for republikken Islands forfatning er at magtens kilde er hos folket der Goverdrager forvaltningen af denne magt til valgte repræsentanter. En sådan ordning kaldes et repræsentativt demokrati. Vælgerne vælger hvert fjerde år ved et alment, hemmeligt valg 63 medlemmer til Altinget. De administrerer i fællesskab magten til at indføre love for landets indbyggere, og desuden har de magten over landets finanser, magt til at fastsætte statens udgifter og de skatter der pålægges landets indbyggere. Det er vigtigt at folk ved hvilke beslutninger der tages på Altinget og hvordan de tages, for vælgerne og deres repræsentanter har ansvaret for at bevare et levende demokrati. Valgretten er så at sige fundamentet for demokratiet i Island, og Altinget er hjørneste- nen i det demokrati.

Andre kendetegn ved det demokratiske system er bl.a. at landets regering er an- svarlig for sine handlinger over for Altinget og i sit arbejde er underkastet tilsyn af det. Island er en retsstat, domstolene er selvstændige, skal kun dømmе efter lovene og er ikke underkastet nogen forskrifter fra den udøvende magt. Forvalterne af den udøvende magt har pligt til i et og alt at følge lovene, og de er bundet af dem.

Forfatningens bestemmelser om meningsfrihed, yringsfrihed, foreningsfrihed og mødefrihed er også klare kendetegn ved det demokratiske system. I virkeligheden er disse elementer en nødvendig forudsætning for demokratiet, så landets borgere er sikret ret til deltagelse i samfundets forhold. Beslutninger der træffes i Altinget, har indflydelse på alle islændinges daglige liv. Formålet med udgivelsen af en brochure om Altinget er at oplyse om Tingets organisation og arbejde samt dets historie. Den skulle derfor være til nytte for alle der er interesseret i at få noget at vide om Altinget.

Der er ikke mange steder i Island hvor historie og natur flettes sammen i samme grad som på Þingvellir. Der har man et enestående overblik over den geologiske historie, og områdets levende natur har næppe noget sidestykke. På Þingvellir stiftedes Fristaten Island med stiftelsen af Altinget i 930, og der trådte Tinget sammen lige til 1798.

Efter altingsvalget i 2017 er otte politiske organisationer repræsenteret i Altinget: Alliancen, Center partiet, Folkets parti, Fremskridtspartiet, Piratpartiet, Reform, Selvstændighedspartiet og Venstrepartiet - De Grønne.

Politiske organisationer

De politiske partier i Island danner forbindelse mellem Altinget og vælgerne. Politiske organisationer opstår når en gruppe mennesker beslutter at slå sig sammen om i fællesskab at have indflydelse på samfundet ved at få repræsentanter valgt til Tinget og deltage i regeringsarbejdet. I partiernes programmer beskrives hvilke sager partierne lægger vægt på, og der kan man se forskellen på deres ideologi og politiske mål.

Deltagelse i arbejdet i politiske bevægelser er en af offentlighedens vigtigste muligheder for at opnå indflydelse på tingenes udvikling. Demokrati består netop i at borgerne har ansvaret for udviklingen i samfundet og har mulighed for at give udtryk for deres ideer og holdninger.

Medierne har til opgave at offentliggøre information om samfundsanliggender over for borgerne, derunder om partierne og politikerne.

Islændinges ret til at fremføre deres mening, stifte foreninger og samles til møder er nedfældet i Forfatningen. Forfatningen står over alle andre love og beskytter demokratiet.

Hvordan kan du have indflydelse?

Ved at bruge din valget.

Ved at deltage i et politisk partis arbejde.

Ved at deltage i en fagforenings eller en interesseorganisations arbejde.

Ved at deltage i en interesseorganisations arbejde der beskæftiger sig med emner der ligger dig på sinde.

Ved at tale med altingsmedlemmer, kommunalpolitikere og andre der udfører vigtige hverv i samfundet.

Ved at skrive i medierne og ved at gøre journalister opmærksomme på forhold.

ALTINGETS HISTORIE

Altinget er landets ældste og øverste institution. Det er indstiftet på Þingvellir i 930, og den begivenhed markerer oprettelsen af den islandske fristat. Altinget var et ting for alle i landet hvor de fornemste høvdinge mødtes for at drøfte landets anliggender. Der blev givet love og afsagt domme. Altinget mødtes omkring eller lidt efter midten af juni, og tinget varede ca. to uger. Alle frie og udmømte mænd havde ret til at give møde på tinget. De der kom, boede i såkaldte boder på Þingvellir mens tinget varede. På tingets område skulle alle være ukrænkelige og have frihed til at høre på hvad der foregik. Der har ofte været mange mennesker på Altinget i gamle dage, for det var centrum for magt og kommunikation.

Lovretten var navnet på tingets centrale institution. Den afgjorde juridiske tvister, gav nye love og gav dispensationer fra loven. I Lovretten sad stormændene i hvert område, goderne, og senere også biskopperne, og desuden bisiddere der ikke havde stemmeret. Beslutninger blev vedtaget ved afstemning. Efter at Island blev opdelt i fire „fjerdinger“ omkring 965, blev der oprettet fire „fjerdingsretter“ på Altinget, en for hver fjerdning, hver med 36 dommere, og der krævedes 31 stemmer til at afsige en gyldig dom. Senere, i begyndelsen af 1000-tallet, blev der oprettet en såkaldt „femteret“ på Altinget som var

De største nationale højtider i Island holdes på Þingvellir. Der mindedes man 1000-året for Islands bebyggelse i 1874, 1100-året i 1974 og Altingets 1000-års fest i 1930 (billedet). Den Islandske Republik blev stiftet på Þingvellir i 1944, og halvtredsåret for den blev fejret i 1994. I sommeren 2000 mindedes man der antagelsen af kristendommen i år 1000.

HISTORISK OVERBLIK 930-1800

900	1000	1100	1200	1300
930 Altinget oprettes 965 Fjerdingsretterne oprettes	1000 Kristendommen antages 1005 Femteretten oprettes	1122-33 Islændingebogen skrives	1262 Troskabsed til Norges konge 1271 Lovbogen Jernside indføres 1281 Lovbogen Jonsbog indføres	1397 Kalmarunionen oprettes, kongemagten til Danmark

en slags appeldomstol. Den bestod af 48 dommere udpeget af goderne i Lovretten, og der krævedes kun almindeligt flertal ved afgørelser.

Den såkaldte „lovsigemand“ var tingets øverste medlem. Han havde blandt andet, inden loven blev nedskrevet, til opgave at fremsige den lov der var gældende i Island. Han fremsagde lovbestemmelserne om tingets orden og ledede Lovrettens møder og afgjorde tvister hvis der ikke kunne opnås enighed på anden måde. Man regner med at lovsigemanden har fremsagt sine ærinder fra Lovbjerget, og der har man også forkyndt domme, holdt taler i vigtige sager og foretaget indsætningen og opløsningen af tinget. Der er imidlertid en del man ikke ved om afholdelsen af Altinget og lovsigemandens opgaver, for der skete store forandringer i det islandske samfund i de første århundreder efter bosættelsen, og kampe om tro og magt prægede samfundet og også Altingets arbejde. Skriftet Islændingebogen der er nedskrevet i perioden 1122–1133, er en af de vigtigste kilder om stiftelsen af Altinget på Þingvellir.

I kongemagtens tid

Islandske stormænd vedtog at undergive sig Norges konge i 1262 efter næsten 20 års ufred i landet. Der blev skabt fred i samfundet, og kongemagten skabte et nyt styre med indførelsen af nye lovebøger, først Jernside i 1271 og dernæst Jonsbog i 1281. De blev udarbejdet på initiativ af kongen og dernæst godkendt på Altinget.

Altinget fortsatte sit arbejde på Þingvellir i ændret form. Lovretten fik nu 36 medlemmer der var udpeget af landets sysselmænd, og i stedet for lovsigemanden kom nu to såkaldte lovmænd. Lovretten blev hovedsagelig en domstol, og sysselmændenes domme i syslerne kunne appelleres til den ligesom Lovrettens domme kunne appelleres til kongen. Da der nu var to lovmænd, nord-øst og syd-vest, var Lovretten i domstolsfunktionen opdelt i to afdelinger under ledelse af hver sin lovmænd. Lovretten kunne også vedtage nye love der blev kaldt domme, men sådanne domme skulle altid godkendes af kongemagten. Nye love og beslutninger fra kongens hånd skulle i almindelighed forelægges for Lovretten inden de trådte i kraft. Afsigelse af domme var den væsentligste del af Altingets funktioner, og som tiden gik, svandt Altingets initiativ til nyskabelser ind.

Efter 1271 trådte Altinget sammen den 29. juni, og Tinget varede i tre-fire dage, sommetider dog længere, helt op til to uger efter midten af 1600-tallet. Fra 1701 skulle det starte den 8. juli og vare i 14 dage, men det kunne dog vare længere. Tingsamlinger på Þingvellir ved Öxará ophørte i 1798. De to følgende somre, i 1799 og 1800, trådte Lovretten sammen i Hólavallarskóli i Reykjavík. Med kongelig resolution af 6. juni 1800 blev Altingets virksomhed indstillet, og dets funktioner blev overtaget af en såkaldt Landsoverret der havde tre medlemmer, havde sæde i Reykjavík og var Islands øverste domstol indtil Islands Højesteret blev stiftet i 1920.

Ved slutningen af 1300-tallet førte stiftelsen af Kalmarunionen til at kongemagten over Norge og dermed over Island overgik til Danmark. Kongens centrale magt voksede med reformationen i 1550, og i 1600-tallet indførtes enevælden i Danmark. I Island indførtes enevælden i 1662. Med enevælden ophørte forskellige gamle rettigheder for landsdele, og der skulle nu gælde den samme lov og de samme pligter for alle, men trods dette havde Island visse særlige rettigheder i det danske rige.

Jón Sigurðsson (1811–1879) var det islandske folks leder i den første periode af selvstændighedskampen. Hans virke bar frugt med den første forfatningslov i 1874. Til ære for ham blev hans fødselsdag, den 17. juni, valgt som stiftelsesdag for republikken i 1944, og siden har den været Islands nationaldag.

1400	1500	1600	1700	1800
	1550 Reformationen	1662 Den danske konges enevælde	1798 Ting på Þingvellir ophører	

Krav fra befolkningen om indflydelse på rigets styre voksede igennem hele 1800-tallet samtidig med at nationalfølelsen voksede. Den danske enevældige konge reagerede som mange af hans kolleger ved at indkalde til stænderforsamlinger som det havde været skik inden enevældens tid. Der fremkom krav om oprettelse af en særlig forsamling for Island, og på forslag af et kongevalgt udvalg godkendte kongen oprettelsen af en rådgivende forsamling i Island. Kongens forordning om genrejsningen af Altinget blev udstedt den 8. marts 1843, det første valg blev afholdt i 1844, og forsamlingen trådte første gang sammen den 1. juli 1845. Altinget havde 26 medlemmer, 20 folkevalgte, et valgt i hvert syssel, og seks medlemmer udpeget af kongen. For valgret og valgbarhed gjaldt bestemmelser efter dansk forbillede om en minimumsformue, og knap 5% af befolkningen skal have haft stemmeret i første omgang.

Island fik med forbundsloven suveræniteten den 1. december 1918. Det blev fejret med en enkel ceremoni ved Regeringsbygningen i Reykjavík. Med suveræniteten i 1918 og oprettelsen af Højesteret i 1920 var den dømmende, den udøvende og den lovgivende magt kommet fuldstændig til Island, bortset fra at Danmark administrerede udenrigspolitikken til 1940.

Altinget trådte sammen i Den Lærde Skole i Reykjavík (nu Reykjavík Gymnasium) den 1. juli hvert andet år og samlingen varede ca. fire uger. Tinget var kun rådgivende og havde ingen formel lovgivende magt. Det behandlede regeringsforslag, og der var to behandlinger, den forberedende behandling og den endelige behandling. Medlemmer kunne foreslå at sager blev taget til behandling. Forslag der blev vedtaget, blev i tinget kaldt petitioner. I perioden 1845–1874 trådte Altinget sammen 14 gange, og det var et vigtigt forum for politisk debat. Fra begyndelsen var Jón Sigurðsson der var altingsmedlem for Ísafjörður syssel, Tingets ledende skikkelse, og han var længe formand for Tinget.

I stedet for den ordinære samling i 1851 blev der indkaldt til en såkaldt Nationalforsamling hvis væsentligste opgave var at drøfte en forfatning for Island og dets stilling i det danske rige. Da havde den danske konge frasagt sig sin enevoldsmagt, og der var

HISTORISK OVERBLIK 1800-1900

1800	1810	1820	1830	1840
1800 Altinget nedlægges 1801 Landsoverretten begynder	1811 Jón Sigurðsson bliver født		1835 Stænderforsamlingerne kaldes sammen i Danmark	1845 Det genrejste Alting træder sammen

vedtaget en grundlov for det danske rige der sikrede borgerlige rettigheder og valgret. Den danske regering var gået ud fra at Island fortsat ville være en del af riget med tilsvarende stilling som andre landsdele, men et flertal af Nationalforsamlingens medlemmer ville have den lovgivende og bevillende magt hos Altinget. Mødet blev opløst inden sagerne blev taget til behandling, og Islands stilling inden for det danske rige såvel som Altingets rolle forblev uændrede i næsten et kvart århundrede.

Lovgivende forsamling

I 1871 trådte en lov om Islands forfatningsmæssige stilling i riget i kraft. Den var vedtaget af Folketinget trods protest fra Altingets flertal. Efterfølgende fik Island i 1874 sin egen forfatning der i de fleste paragraffer havde samme ordlyd som den danske forfatning af 1849. Med forfatningen fra 1874 fik Altinget lovgivende myndighed i islandske særanliggender, og ligeledes beskatnings- og bevillingsmyndighed, men kongen havde vetoret. Landshøvdingen blev den danske regerings øverste repræsentant i Island og var ansvarlig over for regeringens minister for Island i København. Han åbnede Tinget og havde plads i det uden stemmeret, men var i øvrigt forbindelsesled mellem Altinget og regeringen.

Antallet af altingsmedlemmer blev udvidet, og Altinget blev opdelt i to kamre, Det Øvre Kammer med 12 medlemmer og Det Nedre med 24 medlemmer. Fællesmøder for medlemmerne af begge kamre blev kaldt Det Samlede Alting. Altingets forretningsorden ændrede sig betydeligt, for nu blev alle lovforslag behandlet tre gange i hvert kammer, og der blev stemt om dem inden de blev videresendt, for forslag skulle vedtages i begge kamre.

I Danmark indførte man i 1901 det parlamentariske princip der indebærer at en regering ikke kan sidde i modstrid med et flertal i parlamentet. Med en forfatningsændring der trådte i kraft den 1. februar 1904, fik Island hjemmestyre. Kongen udnævnte én minister for Island der skulle have støtte fra et flertal i Altinget, og dermed var det parlamentariske princip også indført i Island. Den første minister, Hannes Hafstein, sad i sit embede fra 1904 til 1909 hvor han gik af som følge af et mistillidsvotum. I 1917 blev antallet af ministre udvidet til tre.

Altinget som lovgivende forsamling trådte første gang sammen i 1875 og derefter hvert andet år. Der blev holdt ekstraordinær samling i 1886, og derefter blev der ganske tit indkaldt til ekstraordinær samling, især efter 1900. Altinget holdt først sine møder i Den Lærde Skole, men efter 1881 i Altingsbygningen ved Austurvöllur. Tingets åbning var den første hverdag i juli, og samlingen skulle vare i seks uger. Efter 1920 var der samling hvert år, og den begyndte normalt midt i februar og varede til ud på foråret. I begyndelsen af 1900-tallet blev antallet af medlemmer og valgretten udvidet, og der blev dannet politiske partier. Der skete nogle ændringer i Altingets forretningsorden, og fra 1915 blev der nedsat faste udvalg til at behandle sager hvor man hidtil havde nedsat udvalg for hver sag for sig.

Med forbundsloven der trådte i kraft den 1. december 1918, blev Island anerkendt som en suveræn stat i personalunion med Danmark. Kongen skulle underskrive love fra Altinget for at de kunne træde i kraft, og havde ret til at nægte det ifølge forfatnin-

Den første kvinde der blev medlem af Altinget, var Ingibjörg H. Bjarnason (1867–1941). Hun var medlem 1922–1930.

1850	1860	1870	1880	1890
1851 Nationalforsamlingen		1871 Lov om Islands stilling 1874 Forfatningslov 1874 Altinget opdeles i kamre	1881 Altingsbygningen tages i brug	

gen. Kongen respekterede det parlamentariske princip og anvendte aldrig sin vetoet. Altinget havde lovgivende myndighed i alle Islands anliggender, men den danske regering varetog fortsat udenrigspolitikken. Altingets forretningsorden ændrede sig lidt efter lidt i de følgende årtier, og som eksempel kan nævnes at finansloven blev behandlet i Det Samlede Alting og ikke fra kamrene ligesom andre sager der ikke kunne afsluttes i kamrene.

Ved besættelsen af Danmark i 1940 erklærede Altinget at det overdrog det til Islands regering at udøve kongens magt, og at Island selv helt og holdent påtog sig udenrigspolitikken. Altinget valgte året efter, den 17. juni 1941, en rigsforstander til at udøve kongens magt. Denne ordning var i kraft indtil forbundsloven blev ophævet og republikken indført på et møde i Altinget på Þingvellir den 17. juni 1944, og der blev valgt en præsident. Indførelsen af republikken ændrede ikke Altingets forretnings-orden. Siden 1945 er Altinget trådt sammen om efteråret, og samlingen har været med pauser til ud på foråret. I 1991 skete der store ændringer i Altingets forretningsgang. Man nedlagde kamrene, og siden har Altinget fungeret som ét kammer. Ændringen indebar vidtgående ændringer af forretningsordenen, og senere er den ændret yderligere. Altingets virksomhed er udvidet meget de seneste årtier, og forretningsgangen har ændret sig i takt med nye tider, men Tingets hovedopgave er uændret at vedtage love for landet.

Valgret og antal medlemmer

Det første valg til Altinget fandt sted i 1844, og der blev valgt 19 mænd. Valgretten var begrænset til mænd over 25 der havde en vis minimumsformue. Man regner med at knap 5% af Islands befolkning har haft stemmeret ved dette første valg, men kun 20% af dem der havde stemmeret mødte op på valgstedet. Hvert syssel var én valgkreds, valget foregik på forskellige tidspunkter, og hver enkelt vælger skulle offentlig tilkendegive hvem han valgte. Valgperioden var seks år.

I 1857 blev valgretten udvidet noget, og så fik de fleste voksne mænd valgret der boede i eget hjem, betalte skat, besad ejendom eller havde afsluttet en universitetseksamen. Desuden blev Skaftafellssyssel opdelt i to valgkredse. Dermed havde Tinget 21 folkevalgte og seks kongevalgte medlemmer.

Med Forfatningsloven i 1874 blev antallet af medlemmer udvidet til 36, men valgretten var uændret. Der blev valgt ét medlem i 8 sysler og to i 11, i alt 30. Der blev foretaget nogle mindre ændringer i de følgende årtier, men antallet af medlemmer blev ikke udvidet. Kun ca. 10% af befolkningen havde valgret, og valgdeltagelsen var mindre end 50%.

I de første fire årtier af 1900-tallet blev der foretaget betydelige ændringer af valgretten således at alle i befolkningen, mænd og kvinder, over en vis alder til sidst havde valgret, og samtidig voksede valgdeltagelsen. I 1903 blev valgretten udvidet hvilket især kom indbyggerne i de hastigt voksende byer til gode, og desuden blev antallet af medlemmer udvidet med fire til 40. I 1908 indførtes hemmelig stemmeafgivelse. Valget foregik samme dag i hele landet, og der var valgsteder i hver kommune. I 1915 blev der indført betydelige ændringer der trådte i kraft i 1916. Næsten alle mænd over 25 fik valgret, og kvinder over 40. Desuden blev det for første gang anført at en vælger skulle

HISTORISK OVERBLIK 1900-2000

1900	1910	1920	1930	1940
1904 Hjemmestyre og parlamentarisme 1908 Hemmelige valg	1915 Kvinder får valgret 1918 Island en suveræn stat i personalunion med Danmark	1920 Kvinder og mænd får samme valgret 1920 Højesteret 1922 Den første kvinde vælges til Altinget	1934 Valgretten uafhængig af økonomiske forhold, valgret fra 25 til 21 år	1944 Republikken stiftes på Þingvellir den 17. juni

Kvinder fejrer deres valgret på Austurvöllur ved Tingets åbning den 7. juli 1915, men der blev først valgt en kvinde ind til Tinget i 1922. Ved altingsvalget i 2017 var 24 af de valgte mandater kvinder, svarende til 38%.

være født i Island eller have boet der i fem år. De kongevalgte medlemmer blev afskaffet, og i stedet indførtes landsvalgte medlemmer hvor hele landet udgjorde én valgkreds. Valgret til landsvalget havde mænd over 35 og kvinder over 40, og de landsvalgte medlemmer skulle sidde i 12 år, idet tre dog skulle vige efter seks år. Landsvalget blev ophævet i 1934. I 1920 fik kvinder samme valgret som mænd, og dermed havde alle islandske statsborgere ret til at stemme hvis de var over 25 og ikke havde modtaget økonomisk bistand fra det offentlige. Antallet af altingsmedlemmer blev udvidet til 42 ved udvidelse af Reykjavíks andel fra to til fire medlemmer. På det tidspunkt boede knap 20% af befolkningen i Reykjavík. I de følgende årtier blev der foretaget nogle mindre ændringer af valgkredsene og valgloven, og antallet af altingsmedlemmer voksede til 52. Med Forfatningsloven af 1934 blev den sidste økonomiske begrænsning i valgretten fjernet, og samtidig blev aldersgrænsen nedsat til 21 år. Før valget i 1968 blev valgretsalderen nedsat til 20, og ved valget i 1987 var den blevet 18. I 1959 blev valgkredsordningen fuldstændig ændret; landet blev opdelt i otte valgkredse med forholdstalsvalg til 49 pladser, og desuden 11 tillægsmandater til udjævning mellem partierne. Antallet af mandater var altså 60 der blev udvidet til 63 i 1987 samtidig med at mandatfordelingen i kredsene blev ændret. Forfatningsloven blev ændret i 1999, og dermed blev antallet af valgkredse nedsat til seks, men antallet af mandater var uændret 63. Der blev første gang afholdt valg efter denne valgkredsordning i 2003.

1950	1960	1970	1980	1990	2000
1959 Landet opdeles i 8 valgkredse og enkeltmandsvalg afskaffes	1968 Valgretsalderen bliver 20 år		1984 Valgretsalderen sættes ned til 18 år	1991 Opdelingen af Altinget i kamre afskaffes	2003 Alttingsvalg i 6 valgkredse

VALGET TIL ALTINGET

Politiet sørger for transporten af stemmesedlerne fra trykkeriet til valgstederne.

Ved altingsvalgene indhenter de politiske partier mandat fra folket til at tage ansvaret for både den lovgivende og den udøvende magt. Der er stærk tradition for at danne flertalsregeringer, men oppositionen i Tinget holder regeringen i tømme. Der afholdes normalt altingsvalg hvert fjerde år. Islands præsident kan imidlertid opløse Tinget inden udløbet af den normale valgperiode og udskrive nyt valg. Alle islandske statsborgere der på valgdagen er ældre end 18 år og har eller har haft fast bopæl i Island, har stemmeret ved altingsvalg. Enhver der har valget og hvis rygte er uplettet, kan opstille til et altingsvalg. For opstillingen er der en række betingelser, fx at et tilstrækkeligt antal borgere skriftligt har erklæret at de støtter opstillingslisten. Efter valget har 63 kandidater fået mandat til at være medlemmer af Altinget.

Island er opdelt i seks valgkredse, tre i hovedstadsområdet og tre uden for hovedstaden. Antallet af mandater i hver valgkreds afhænger af indbyggertallet.

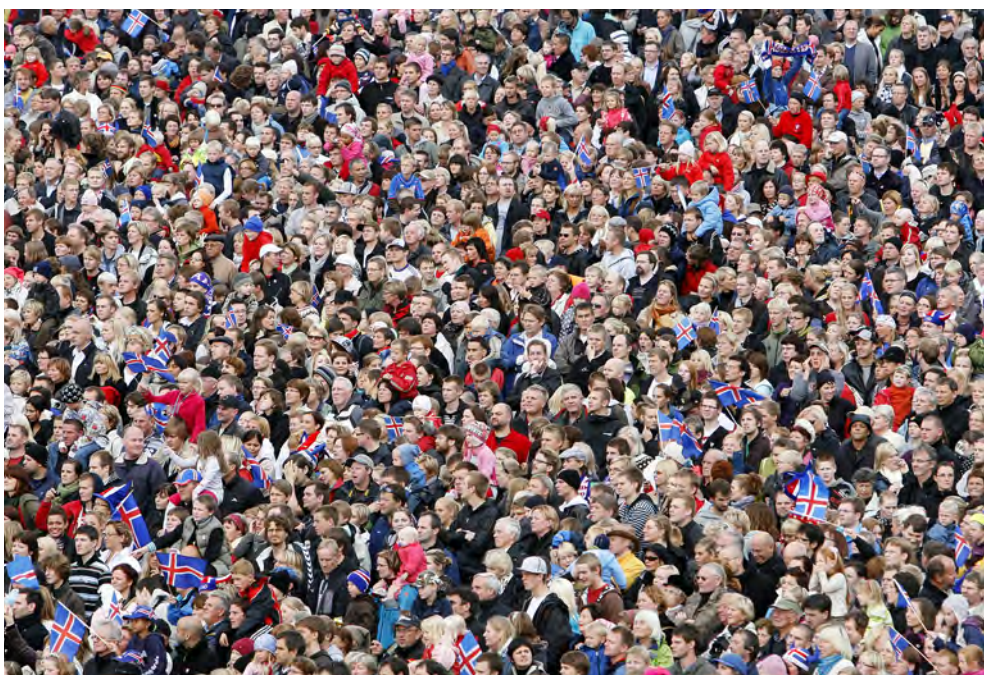
Fordelingen af valgkredse

Island er opdelt i seks valgkredse, Nordvestkredsen, Nordøstkredsen, Sydkredsen, Sydvestkredsen, Reykjavíkkreds Nord og Reykjavíkkreds Syd.

I hver valgkreds er der mindst seks kredsmandater. Kredsmandaterne fordeles på grundlag af valgresultatet i valgkredsen mellem valglisterne efter den såkaldte d'Hondtske metode. Kredsmandaterne er i det hele 54. De andre mandater (de ni tillægsmandater) fordeles til politiske organisationer således at hver organisation får det antal mandater der er i bedst mulig overensstemmelse med organisationens samlede stemmetal i hele landet. Det er dog kun politiske organisationer der opnår mindst 5% af de gyldige stemmer i hele landet, der kan komme på tale ved fordelingen af tillægsmandater. Grænserne mellem valgkredsene er fastlagt ved lov, men det kan dog overdrages til landsvalgstyrelsen at fastlægge grænserne mellem valgkredsene i Reykjavík og omegn.

Hvis antallet af vælgere på valglisten bag hvert mandat, inklusive tillægsmandaterne, efter et valg er halvt så mange i en valgkreds som i en anden, skal landsvalgstyrelsen ændre antallet af mandater i valgkredsene således at den forskel nedbringes. Denne bestemmelse blev taget i brug efter altingsvalget i 2003, og landsvalgstyrelsen meddelte at man flyttede et kredsmandat fra Nordvestkredsen til Sydvestkredsen ved valget i 2007. Der blev igen foretaget en ændring af antallet af mandater efter altingsvalget i 2009, hvor et mandat blev flyttet fra Nordvestkredsen til Sydvestkredsen.

Der kan kun foretages ændringer af grænserne mellem valgkredse og ordningen af fordelingen af mandater der er fastlagt ved lov, med et flertal på 2/3 af stemmerne i Altinget. Der blev holdt valg med denne fordeling af valgkredse første gang ved altingsvalget i 2003. Indtil da var Island opdelt i otte valgkredse, og den ordning havde været i kraft siden 1959.

Ved altingsvalget i oktober 2017, udbenyttede 81,2% af de stemmeberettigede deres valgret.

Fra Tingets åbning. Altinget træder sammen den anden tirsdag i september. Efter hvert altingsvalg er der en kort sommersamling.

ALTINGETS OPGAVER

Altinget og Islands præsident administrerer efter Forfatningens ordlyd sammen den lovgivende magt, og ministrene administrerer præsidentens magt.

Det parlamentariske princip indebærer at et flertal i Altinget bestemmer sammensætningen af regeringen, og den kan kun blive siddende med støtte fra den lovgivende forsamling. Regeringen bestemmer derimod mest om lovgivningen, udarbejder lovforslagene og får tilladelse til nærmere at konkretisere lovene ved bekendtgørelser. Den kan også reagere på uenighed med Tinget ved at opløse det og udskrive valg.

Altingets hovedopgave er lovgivning. I Tingsalen behandles lovforslag samt mange andre tingsager. Altinget kan ved en tingbeslutning tilkendegive sin holdning uden at vedtage en lov. I Tinget stilles der spørgsmål til ministrene, som de besvarer mundtligt eller skriftligt. Spørgetid uden forberedelse er regelmæssigt på dagsordenen for møder i Tinget. På forud fastsatte møder kan medlemmer bede om ordet om Tingets arbejde. Ministrene afgiver redegørelser til Tinget om offentlige anliggender, enten på eget initiativ eller efter anmodning fra Tinget. En meget fremtrædende del af Tingets virksomhed er forhandlinger uden for dagsordenen om sager som det anses for nødvendigt at drøfte med kort varsel.

Det er vigtigt for Altingets status og arbejde at det har styringen af finanserne, for der må kun ske udbetaling fra statskassen i henhold til lov, og der kan kun udskrives skatter hvis Altinget har vedtaget en lov om det.

Den almindelige opfattelse er at Altinget skal føre tilsyn med den udøvende myndighed, både regeringen (fx ved spørgsmål til ministre) og hele administrationen. To institutioner under Altinget har en vigtig funktion på dette område: Rigsrevisionen og Altingets Ombudsmand. Endvidere vælger Altinget medlemmer til forskellige bestyrelser og udvalg under staten.

ALTINGETS ARBEJDSGANG

Altingets arbejdsgang er fastlagt i Forfatningen og forretningsordenen. Forretningsordenen indeholder bestemmelser om en mængde forhold i forbindelse med Tingets arbejde som for eksempel struktur, udvalgsarbejde, behandling af sager, regler for forhandlingerne og partigrupperne.

Tingets åbning og ferier

Altinget træder sammen den anden tirsdag i september og så begynder en ny samling. Tingets arbejde er opdelt i tre perioder, efterårssamlingen fra åbningen til juleferien, vintersamlingen fra slutningen af juleferien til palmesøndag og forårssamlingen fra slutningen af påskeugen til begyndelsen af juni. Tinget holder sommerferie fra 1. juli til 10. august.

Siden genrejsningen af Altinget i 1845 har man haft den tradition at Tingets åbning indledes med at medlemmerne deltager i en gudstjeneste i Domkirken, og derefter går de over til Altingsbygningen hvor Islands præsident (tidligere kongens befuldmægtigede) åbner Tinget.

Tingsalen

Altingets forhandlinger finder sted i Tingsalen i Altingsbygningen, og der vedtages love og afgøres andre sager. Ved hver tingsamlings begyndelse trækker Tingets medlemmer lod om siddepladserne i salen. Ministrene trækker ikke lod men har deres faste pladser i ministerstolene. Stedfortrædere for medlemmer af Tinget sidder på de pågældende medlemmers pladser mens stedfortrædere for ministre sidder på særlige pladser.

Tingets formand eller en af dets næstformænd leder forhandlingerne i Tingsalen. Formanden bistås af Altingets direktør og andre medarbejdere i administrationen.

Tingets møder er offentlige. Alle har derfor fri adgang til tilhørerlogen. Radio- og tv-journalister og andre pressefolk har arbejdslokaler i Altingsbygningen hvorfra de kan følge forhandlingerne.

Altingstidende

Alle tingdokumenter, og alle taler der holdes i Tingsalen offentliggøres på Altingets webside.

Om efteråret, trækker medlemmerne, bortset fra formanden og ministrene, lod om siddepladserne. Ved lodtrækningen anvendes disse nummererede kugler.

Altingets medlemmer

Forfatningen sikrer altingsmedlemmerne vigtige rettigheder. De er udelukkende forpligtet af deres overbevisning og ikke af nogen forskrift fra vælgerne. Et altingsmedlem kan ikke uden Tingets samtykke uden for Tinget drages til ansvar for ytringer han har sagt i Tinget. Men der påhviler også Tingets medlemmer visse forpligtelser. Medlemmerne har pligt til at deltage i Tingets møder medmindre de er lovligt forhindret. De har også pligt til at være til stede og deltage i afstemninger. Endvidere har medlemmerne pligt til at efterkomme formandens afgørelser ved møder i Tinget. Som regel er ministrene også altingsmedlemmer og har de samme rettigheder og pligter som medlemmer af Tinget. En minister der ikke er medlem af Tinget, er berettiget til at fremlægge sager og har talefrihed i Tinget men ikke stemmeret.

*Altingets formand og næstformændene
vælges for hele valgperioden.
Steingrímur J. Sigfússon blev valgt
Altingets formand i december 2017.*

Altingets formand

Altingets formand leder Tingets arbejde, fastsætter dagsordenen for møder i Tinget og tager initiativ til at lægge arbejdsplanen for Altinget og en plan for mødeafholdelsen. Formanden fører desuden tilsyn med udvalgenes og de internationale udvalgs arbejde, og forespørgsler til ministre skal have hans samtykke.

Formanden er ansvarlig for driften af Altinget og er den øverste i dets administration. Formanden repræsenterer Altinget ved officielle lejligheder og deltager i det internationale samarbejde mellem parlamenternes formænd. Altingets formand er en af de tre indehavere af præsidentens magt hvis republikkens præsident er fraværende eller har forfald. Et nyt Tings første opgave efter et altingsvalg er at vælge en formand. Der vælges også næstformænd som partigrupperne normalt er enedes om forinden. Formanden og næstformændene udgør Præsidiet der afgør mange forhold vedrørende Altinget. Endvidere samarbejder formanden med formændene for partigrupperne om tilrettelæggelsen af Tingets dagsorden og forhandlingernes form.

Altingets formand leder Altingets møder. Han har ret til at deltage i forhandlingerne

Forskellige typer sager

Lovforslag

Lovforslag er enten regeringsforslag der fremsættes på regeringens vegne af den minister emnet hører under, eller medlemsforslag der fremsættes af et eller flere medlemmer. Det kan forekomme at forslag stilles af et af Tingets udvalg, og det sker da ofte på anmodning fra en minister. Præsidiet og partigrupperne kan også fremsætte lovforslag.

Tingbeslutninger

Altinget kan tilkendegive sin vilje eller beslutning uden at vedtage en lov. Det sker ved en tingbeslutning der tit går ud på at opfordre regeringen til at sørge for gennemførelsen af en opgave, at sætte et lovgivningsarbejde i gang eller at lade en sag undersøge.

Forespørgsel

Et medlem af Tinget kan skriftligt rette en forespørgsel til en minister om et offentligt anliggende, og denne besvares enten mundtligt i spørgetiden eller ministeren giver et skriftligt svar på den. Mundtlige forespørgsler uden varsel er regelmæssigt på dagsordenen i Tinget, og der har medlemmerne lejlighed til at rette spørgsmål til ministre uden noget varsel.

Redegørelser

I hver tingsamling fremlægges der nogle redegørelser. Ministre kan uopfordret fremlægge redegørelser, og medlemmer kan anmode om at en minister giver Tinget en redegørelse for et offentligt anliggende. Endelig er det Tingets udvalg tilladt at fremlægge en redegørelse for deres virksomhed eller om undersøgelsen af en sag.

som andre medlemmer, og så overtager en af næstformændene mødeledelsen imens. Altingets formand har stemmeret i Tingsalen. Tingets formand leder Altingets arbejde. Han må ofte mægle mellem forskellige synspunkter og varetage forskellige interesser. Tingets formand kan således ikke lade sit eget partis synspunkter afgøre sine handlinger, men må sørge for at der tages hensyn samtlige medlemmers anliggender på rimelig og retfærdig måde.

Møder i tinget

Præsidiet udarbejder i samråd med regeringen og partigrupperne en arbejdsplan ved tingsamlingens begyndelse. Dagsordenen for tingmøderne for en uge ad gangen fastlægges på Præsidiets møder og på møder mellem formanden og formændene for partigrupperne, men det er formanden der afgør de enkelte møders endelige dagsorden. Medarbejderne i Altingets administration varetager forberedelsen af Tingets møder.

Forhandlinger

Om Altingets forhandlinger gælder bestemmelserne i forretningsordenen, fx om hvor ofte et medlem må tage ordet og hvor længe han må tale hver gang. Ved 1. behandling af et lovforslag drøftes forslaget principielt og efter behandlingen henvises forslaget til et udvalg. Når udvalget har afsluttet sin behandling og afgivet betænkning, finder 2. behandling sted, og så drøftes de enkelte paragraffer i forslaget. Ved 3. behandling drøftes forslaget i sin helhed. Det er tilladt at fremsætte korte bemærkninger til indlæg på op til to minutter straks efter indlægget.

Særlige behandlinger kan tillades af formanden og tillades hvis en sag er vigtig og det er presserende at drøfte den. På den måde er det muligt for medlemmerne at få sager drøftet med kort varsel.

I Tingsalen tales der fra talerstolen, taleren retter ordet til Tingets formand og tiltaler ham fx „højstærede formand“, „herr formand“ eller „fru formand“. Taleren må under talen ikke tiltale eller tale direkte til enkelte medlemmer men til hele forsamlingen. Medlemmerne skal benævnes ved deres valgkreds eller ved deres fulde navn, og man anvender tiltaleformen „højstærede“. Ministre omtales som „højstærede“, fx „den højstærede statsminister“.

Alle drøftelser i salen optages digitalt, indtastes på computer, og efter gennemlæsning offentliggøres de på Altingets webside.

Der høres ofte bemærkninger om at der ikke er ret mange medlemmer til stede ved forhandlingerne i Altinget. Der kan være forskellige årsager til det. Medlemmerne i hver partigruppe fordeler til dels opgaverne mellem sig og specialiserer sig i visse sagsområder. Transmissioner fra møder i Tinget gør folk i stand til at følge med i forhandlingerne andre steder end i Altingssalen. Et altingsmedlems arbejde kræver desuden at han imødekommer ønsker om at drøfte forhold med folk der ønsker det, og det gælder både private samtaler og offentlige møder. En væsentlig del af medlemmernes tid går også med at forberede sager og skrive redegørelser og udvalgsbetænkninger.

Altingets formand og næstformænd mødes regelmæssigt for at organisere det parlamentariske arbejde i Altinget.

Taletid ved forhandlingerne

Lovforslag

Forslag behandles i tre omgange. Ved alle behandlinger er taletiden begrænset, men forslagsstilleren, talsmanden for udvalget og ministrene har længere taletid end andre medlemmer. Ved 2. behandling af lovforslag må alle medlemmer tale så ofte de ønsker, men hvis de taler mere end to gange, begrænses tiden til 5 minutter per gang.

Forslag til tingbeslutninger

Forslag til tingbeslutninger drøftes ved to behandlinger. Taletiden er begrænset ved begge behandlinger, men ved sidste behandling må alle medlemmer tale så ofte de ønsker, men hvis de taler mere end to gange, begrænses tiden til 5 minutter per gang.

Medlemmerne afgiver stemme ved at trykke på en af tre knapper på deres bord. Resultaterne, og hvorledes hver enkelt har stemt, ses på lystavler i Tingsalen.

Afstemninger

I Altinget foregår afstemninger normalt med et afstemningsanlæg. Inden afstemningen finder sted, aktiverer formanden et lydsignal der kan høres i hele Altingsbygningen, og kalder på den måde medlemmerne til Tingsalen. Tinget kan kun træffe beslutning når over halvdelen af medlemmerne er til stede ved mødet og deltager i afstemningen. En beslutning træffes ved simpelt flertal. Hvis forskellen ved en afstemning er lille og det står klart at nogle medlemmer af uundgåelige årsager ikke kan være tilstede ved afstemningen, vælger gruppeformændene sommetider den udvej at bede et medlem fra modstandernes parti om at forlade mødet under afstemningen. Dette sker så enkelte medlemmers naturlige fravær ikke har indflydelse på afstemningen i enkelte sager. Der er godt samarbejde mellem partigruppeformændene på dette punkt der har sit sidestykke i parlamenterne i de fleste af Islands nabolande.

Medlemmerne stemmer ved at trykke på en af tre knapper på deres bord. Med knapperne tilkendegiver de om de stemmer for eller imod forslaget eller undlader at stemme. Afstemning kan ligeledes ske ved håndsoprækning hvorved medlemmerne giver deres holdning til kende. Medlemmer kan også anmode formanden om at afstemning sker ved navneopråb, og formanden spørger da hvert enkelt medlem om hans holdning til sagen. Ved afstemning med afstemningsanlæg eller navneopråb kan medlemmerne gå på talerstolen og kort redegøre for deres holdning ved afstemningen. Hvis Tingets formand anser det for sandsynligt at alle er enige, kan han erklære en sag afgjort uden afstemning hvis ingen protesterer mod det. Dette sker almindeligvis i forbindelse med formelle anliggender og sjældent om reelle forhold. Udfaldene noteres og offentliggøres i Altingstidende.

Partigrupper

Tingets medlemmer fordeler sig i partigrupper der vælger en formand som repræsenterer gruppen over for Tingets formand, andre partigrupper og medlemmer. Der kræves mindst tre medlemmer for at danne en partigruppe, og intet medlem må tilhøre mere end én partigruppe. Der findes ikke yderligere bestemmelser om partigruppernes arbejde i forretningsordenen. I partigrupperne rådslår politisk allierede om deres anliggender. Partigrupperne vælger folk til betroede hverv for Altinget, og de udpeger partiernes ministre. Partigruppernes rolle veksler noget, afhængigt af om partiet er i regering eller i opposition. I partigrupperne afgør medlemmerne hvorledes de fordeler sig på Tingets udvalg og sagsområder. På partigruppemøderne drøftes nye tingsager som medlemmer og ministre vil fremsætte samt diverse sagers stilling i udvalg, og der tages stilling til de enkelte sager og ændringsforslag til dem. Medlemmerne kan således på partigruppemøderne følge debatterne på andre sagsområder end deres egne. Partigrupperne mødes normalt to gange om ugen i samlingsperioderne. Partigrupperne har en stærk stilling inden for de politiske partier, og de har stor indflydelse på udformningen af partiernes politik.

Et lovforslags vej

Når der viser sig problemer i det islandske samfund, siger man tit at Altinget nu må gribe i tøjlerne. Dette ses på blogsider, i læserbreve og i aviserne, høres i radio- og tv-interviewer og over kaffekoppen i køkkenkrogen. Til syvende og sidst er det politikerne der bestemmer om problemet bør løses ved lovgivning. Ideer til love kan komme mange steder fra. Interessegrupper forsøger at have indflydelse på forberedelse af lovgivning, tit gennem medierne. Enkeltpersoner kan også udtrykke deres mening, fx i artikler eller ved at kontakte politikere. Alle Tingets medlemmer har ret til at fremsætte lovforslag, men som regel er der væsentligt flere regeringsforslag end forslag fra menige medlemmer i hver tingsamling.

Regeringsforslagene udarbejdes af udvalg på en ministers vegne eller af medarbejdere i et ministerium. Ved at nedsætte et udvalg til at sørge for udarbejdelsen af lovforslaget

Møder i Tinget

Man kan følge med møder i Tinget fra tilhørerlogen, i fjernsynet og på nettet. Altinget holder normalt møde fire dage om ugen, fra mandag til torsdag.

Om mandagen begynder møderne kl. 15, om tirsdagen kl. 13.30 og onsdagen kl. 15.00, og om torsdagen begynder de kl. 10.30.

Fra ide til lov

Forberedelse →	Fremsat →	1. behandling →	I udvalg →	2. behandling →	(I udvalg) →	3. behandling →	Vedtaget/ Forkastet	
Ministre, altingsmedlemmer, organisationer, massemedier eller almindelige borgere bliver opmærksomme på mangler ved gældende love eller mener der er behov for ny lovgivning. Politisk debat om sagen begynder.	Ministre, altingsmedlemmer, organisationer, massemedier eller almindelige borgere bliver opmærksomme på mangler ved gældende love eller mener der er behov for ny lovgivning. Politisk debat om sagen begynder. Et eller flere altingsmedlemmer fremsætter et lovforslag.	Regeringen fremsætter et lovforslag.	Ved 1. behandling indleder forslagsstilleren forhandlingerne, og forslaget drøftes principielt.	Efter 1. behandling går forslaget til et af Tingets udvalg, alt efter dets emne. Efter udvalgsbehandlingen afgiver udvalget betænkning med ændringsforslag.	Ved 2. behandling drøftes de enkelte dele. Efter behandlingen er der afstemning om de enkelte paragraffer i forslaget og om eventuelle ændringsforslag.	Hvis forslaget ændres ved 2. behandling, skal udvalget behandle det igen hvis et medlem eller en minister ønsker det. Udvalget kan afgive en tillægsbetænkning.	Den endelige expedition af lovforslaget finder sted ved 3. behandling. Der drøftes forslaget på ny i sin helhed. Derefter finder afstemning sted om eventuelle ændringsforslag og om forslaget som helhed.	Forslaget forkastes. Forslaget vedtages og sendes til regeringen som lov fra Altinget. Love træder ikke i kraft før de er underskrevet af Islands præsident og en minister og er offentliggjort i Lovtidende.

sikrer ministeren at interessegrupper og specialister får lejlighed til at fremsætte deres synspunkter. I Forfatningen står der at intet lovforslag må vedtages før det er drøftet ved tre behandlinger i Altinget. Altingets forretningsorden giver mulighed for at Tingets medlemmer får tid til at sætte sig ind i et forslag efter at dette er fremsat, og det går i de fleste tilfælde til udvalgsbehandling mellem 1. og 2. behandling. Med denne ordning kan man forhindre at lovforslag sættes til afstemning med kort varsel. Forslag skal fremsættes senest seks måneder efter Tingets åbning, dvs. inden 1. april, men et flertal i Tinget kan vedtage at en sag der er fremlagt for sent, kan optages til behandling og vedtagelse. Det kræves desuden at forslag der skal færdigbehandles inden juleferien, skal fremsættes inden udgangen af november.

På skemaet ovenfor ses et lovforslags vej gennem Tinget. Ved 1. behandling drøftes forslaget principielt. Derefter går sagen til et udvalg der gennemgår den detaljeret og indkalder specialister og interessegrupper til møde. Når udvalget har afgivet betænkning, finder 2. behandling sted, forslagets enkelte paragraffer drøftes samt ændringsforslag til dem, og endelig stemmes der om dem. Ved 3. behandling drøftes forslaget som helhed, og efter den afgøres det ved afstemning om forslaget bliver til lov. Op mod halvdelen af de forslag der fremsættes i Altinget, bliver vedtaget, og langt de fleste af dem er regeringsforslag.

Hvordan kan du få indflydelse?

Du kan skrive til altingsmedlemmer om vigtige spørgsmål. Deres e-mailadresser findes på www.althingi.is.

Adresse: Altinget, 101 Reykjavík.

Du kan ringe til altingsmedlemmer og fremføre dine synspunkter. Telefon: 563 0500.

Altingsmedlemmerne afgiver en forsikring om at overholde forfatningen når de første gang tager sæde på Altinget.

*I Altinget er der otte stående udvalg.
Møde i Alment og Uddannelses- og
Kulturudvalg.*

Altingets stående udvalg

I Altinget fungerer nu følgende stående udvalg: Alment og Uddannelses- og Kulturudvalg, Økonomi- og Handelsudvalget, Erhvervsudvalget, Miljø- og Trafikudvalget, Finansudvalget, Udenrigsudvalget, Velfærdsudvalget, Forfatnings- og Tilsynsudvalget. Forfatnings- og Kontroludvalget skal på en gang behandle sager ved Tinget der hører under dets sagsområde, og have en omfattende pligt til initiativ vedrørende Altingets tilsyn med den udøvende magt. Der er ni medlemmer i hvert stående udvalg.

Både regeringsforslag og medlemsforslag henvises til udvalg efter 1. behandling. En sag kan dog henvises til udvalg på ethvert trin i behandlingen af den. Forslag til tingbeslutning henvises også til udvalg efter første behandling.

Arbejdet i udvalgene

Normale arbejds møder i de stående udvalg er lukkede. De stående udvalg har den arbejdspraksis at indhente udtalelser om sager for Tinget fra interesseorganisationer og specialister, enten skriftligt eller ved at indkalde gæster til deres møder. Det er meningen at møder hvor medarbejdere fra ministerierne (der arbejder for ministrene) kommer som gæster, normalt er lukkede, men når ministre, repræsentanter for interessegrupper, specialister m.m. kommer til et udvalg, skal pressen have adgang hvis udvalget giver tilladelse til det. Endvidere kan udvalg holde møder der er åbne for alle og med direkte transmission.

Når et udvalg har afsluttet undersøgelsen af en sag, afgiver det skriftlig betænkning om hvorledes det mener Tinget skal afgøre sagen, og mere end én betænkning hvis der ikke er enighed i udvalget. Udvalgsbetænkningen indeholder en gennemgang af udvalgets arbejde med sagen og desuden af medlemmernes synspunkter på den. Udvalget kan ligeledes vedlægge betænkningen diverse bilag som fx breve fra interesseorganisationer eller ministerier. Hvis der stilles ændringsforslag, fremlægges disse også skriftligt. Hvis et forslag atter henvises til udvalget efter 2. behandling, kan det afgive en tillægsbetænkning. Udvalgets medlemmer kan i fællesskab fremlægge et forslag i udvalgets navn om forhold under dets område. Udvalg kan endvidere på eget initiativ optage andre sager til behandling end de sager Tinget henviser til dem, og afgive betænkning om dem.

Udvalgets medlemmer kan i fællesskab fremlægge et forslag i udvalgets navn om forhold på dets område. Møde i Økonomi- og Handelsudvalget.

Valg til udvalg

De stående udvalg vælges på det første møde i Tinget efter et altingsvalg, og sammensætningen afspejler i store træk de politiske partiers parlamentariske styrke. Partigrupperne enes om hvem der bør vælges til Tingets udvalg, og normalt fremlægges på Tingets møde to lister, en fra regeringspartierne og en fra oppositionen hver med det antal medlemmer der skal vælges til udvalgene. Hvis en partigruppe ikke får valgt nogen repræsentant i et udvalg, kan udvalget vedtage at tillade at en observatør fra partigruppen deltager i udvalgets møder. Udvalgene vælger en formand og en næstformand, og de kommer normalt fra regeringspartierne. Udvalgene har fast mødetid om formiddagen fem dage om ugen når Tinget er samlet, men de kan også holde møde på andre tidspunkter. Udenrigsudvalget har en vis særstilling idet dette udvalg er rådgivende for regeringen vedrørende større udenrigsanliggender. Sådanne sager skal forelægges for udvalget såvel under tingsamlingen som når Tinget ikke er samlet. Hvert stående udvalg har en udvalgssekretær der forbereder møderne, fører mødeprotokol, bistår ved udarbejdelsen af udvalgets betænkninger og ændringsforslag samt indsamler og bearbejder oplysninger.

Hvordan kan du få indflydelse?

Du kan skrive til Tingets udvalg der behandler sager der vedrører dit arbejdsområde eller interessefelt. Deres e-mailadresser findes på www.althingi.is.

Adresse: Altinget, 101 Reykjavík.

Du kan bede om at komme til møde med et altingsudvalg og drøfte en sag som udvalget har til behandling. Telefon: 563 0500.

De stående udvalg vælges på det første møde i Tinget efter et altingsvalg. Ni medlemmer sidder i hvert udvalg. Møde i Miljø- og Trafikudvalget.

*Fra et møde i Nordisk Råd i
Helsinki 2017.*

Altingets internationale arbejde

Altinget deltager i mange former for internationalt samarbejde. Det mest omfattende er Altingets internationale udvalgs deltagelse i internationale parlamentariske organisationer som Altinget er medlem af. Til dette formål vælger Altinget internationale udvalg.

I Altinget fungerer otte internationale udvalg, det er:

- Islands delegation i Interparlamentarisk Union, IPU.
- Islands delegation i EFTAs og EØS' Parlamentarikerudvalg.
- Islands delegation i Europarådets Parlamentariske Forsamling.
- Islands delegation i NATOs Parlamentariske Forsamling.
- Islands delegation i Nordisk Råd.
- Islands delegation i Vestnordisk Råd.
- Islands delegation i Den Arktiske Parlamentarikerkonference.
- Islands delegation i Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europas Parlamentariske Forsamling, OSCE.

*Fra et møde. Altingets Præsidium
sammen med Urban Ahlin,
Riksdagens formand, og
repræsentanter fra Riksdagen, i
Altinget i februar 2018.*

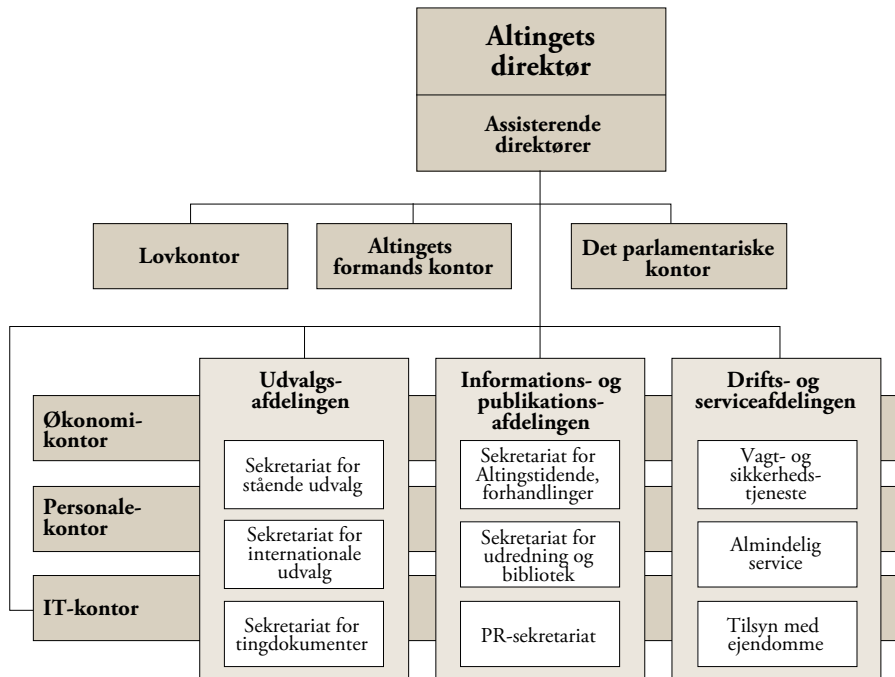
De internationale udvalgs medlemmer vælges på Altingets første møde efter et altingsvalg. Der vælges 3–7 medlemmer og lige så mange suppleanter. Virksomheden i Altingets internationale udvalg varierer afhængigt af status og arbejdsgrundlag for de internationale parlamentariske organisationer Altinget er medlem af. Nogle internationale parlamentariske organisationer fungerer ved siden af et ministerråd som er forum for samarbejde mellem regeringer. Hvor det er tilfældet, har de parlamentariske organisationer formel stilling, forpligtelser og rettigheder over for ministerrådet og retter forslag og resolutioner til det. Andre parlamentariske organisationer har uformelt samarbejde med myndigheder eller internationale organisationer. Altingets internationale udvalg deltager i møder og konferencer i internationale parlamentariske organisationer som Altingets repræsentanter. De benytter lejligheden til at fremføre Islands synspunkter når der er grund til det. Internationale parlamentariske organisationer udarbejder rapporter og vedtager resolutioner og forslag der rettes til medlemslandenes myndigheder og til internationale organisationer. De parlamentariske organisationer er desuden et forum hvor parlamentarikere kan udveksle meninger og information. Altingets internationale udvalg arrangerer desuden møder og konferencer for de parlamentariske organisationer i Island.

De internationale udvalg og enkelte medlemmer redegør kortfattet for deres rejser og møder, og hvert internationalt udvalg forelægger årligt for Altinget en rapport med en oversigt over arbejdet i udvalget i det forløbne år.

Tingets stående udvalg deltager også i internationalt arbejde. Fx har Udenrigsudvalget regelmæssig kontakt med Europaparlamentet og Miljøudvalgets medlemmer har deltaget i et samarbejde mellem de nationale parlaments miljøudvalg i EØS-landene.

ALTINGETS ADMINISTRATION

Altingets administration varetager mange former for service for Tingets medlemmer og dem der har brug for information eller henvender sig med sager til Tinget. Altingets direktør er leder af administrationen og sørger for at udføre formandens og Præsidiets beslutninger. Direktørens nærmeste medarbejdere er tre assisterende direktører (administration og økonomi, forvaltning og internationalt arbejde, parlamentarisk arbejde), og de udgør sammen med ham administrationens direktion. Den assisterende direktør for Tingets almindelige administration og økonomi er også direktørens stedfortræder. Han fører tilsyn med økonomi, bygningsarbejder, drift og personaleforhold.

Den assisterende direktør med ansvar for det parlamentariske arbejde sørger for den del af administrationens arbejde der vedrører det egentlige arbejde i Tinget. Det består bl.a. i tilrettelæggelse af mødeafholdelsen og ekspeditionen af sagerne. Den assisterende direktør med ansvar for administrationens forvaltning sørger for hjælp til formanden og Altings internationale samarbejde, samt Tingets information og publikationer. For yderligere information om Altingets administration henvises til organisationsdiagram.

Altingsbygningen ligger ved Austurvöllur. Den er bygget i 1880–1881, og tilbygningen Skálinn blev taget i brug i 2002.

ALTINGSBYGNINGEN

Gangen i stueetagen i Altingsbygningen. Der hænger et maleri af Nationalforsamlingen i 1851 af Gunnlaugur Blöndal. Mødet blev afholdt i festsalen for Den Lærde Skole (Reykjavík Gymnasium) hvor Altinget mødtes hvert andet år fra 1845 til 1879.

Altingsbygningen ligger ved pladsen Austurvöllur. Den er bygget i årene 1880–1881. Der er senere tilføjet to tilbygninger til den, Kringlan i 1908 og servicebygningen Skálinn i 2002. Altingets have er Islands ældste offentlige anlæg. Den er anlagt i 1893–1895 og er i alt væsentligt skabt af altingsmedlem og bankdirektør Tryggvi Gunnarsson.

På Altinget i 1867 blev der vedtaget beslutning om at man skulle fejre tusindåret for Islands bebyggelse med en nationalfest i 1874 og ved at opføre en bygning til Altinget i Reykjavík af islandsk sten. Der var en del stridigheder om hvor bygningen skulle ligge, og man overvejede både skråningen foran Arnarhóll og skråningen ved Laugavegurs begyndelse, men til sidst besluttede man sig for Austurvöllur.

Den danske arkitekt Ferdinand Meldahl (1827–1908) der var rektor for Kunstakademiet i København, fik opgaven med at tegne en bygning til Islands parlament, og Altingsbygningen blev bygget i 1880–1881 af tilhugget basalt der blev hentet i nærheden af hvor Hallgrímskirkja ligger i dag. Uvendigt har væggene fået lov at beholde den huggede overflade, men indvendigt er de pudset.

Facaden på Altingsbygningen, nordsiden, har lidt udsmykning. Højest oppe sidder der en krone og Christian IX's monogram på en kvist på taget. Under tagskægget ses årstallet 1881 i metalbogstaver med stjerner imellem. Over fire vinduer på første sal ses Islands skytsånder i relief, en bjergkæmpe, en grib, en tyr og en drage.

Bygningens indvielse

Før Tingets åbning den 1. juli 1881 samledes altingsmedlemmerne i Altingsbygningen og gik så i procession over til Domkirken hvor de deltog i en gudstjeneste. Derefter gik Tingets medlemmer til Tingsalen hvor landshøvding Hilmar Finsen (1824–1896) holdt en indvielsestale. Han gennemgik byggeriets historie og forskellige problemer der var opstået under forberedelsen, og sagde så: „... alligevel er huset nu fuldstændig færdigt til fastsat tid, og det står nu som den smukkeste og sikreste bygning der nogen sinde er opført i Island, til ære for landet og folket, og for vore efterkommere til minde om at Islands Alting i regeringsfrihedens første valgperiode i fællesskab med landstyre havde vilje og udholdenhed til at opføre et så smukt og fantastisk værk.“

Siden 1881 har Altinget holdt alle sine møder i Altingsbygningen bortset fra jubilæumsmøderne på Þingvellir i 1930, 1944, 1974, 1994 og 2000.

Lokalerne

Altingsbygningen rummede til at begynde med ikke kun Tingets virksomhed, men også tre andre institutioner, Landsbiblioteket, Oldsagssamlingen og Islands Kunstmuseum. Tilbygningen Kringlan blev bygget i 1908. Den var oprindeligt modtagelseslokale for ministeren, senere kantine, og nu er der opholdsstue for medlemmerne. Da Islands Universitet begyndte sin virksomhed i efteråret 1911, fik det lokaler i Altingsbygningens stueetage da museerne var flyttet ud. Universitetet flyttede til egne lokaler i 1940. Islands rigsforstander og senere præsident havde kontorer i bygningen 1941–1973. Altingsbygningen er for længst blevet for lille til at rumme al Tingets virksomhed. Det ejer eller lejer nu nogle bygninger i nabolaget. I Altingsbygningens stueetage ligger Altingets formands kontor, nogle partilokaler og mødelokaler. På første sal ligger Tingsalen, medlemmernes opholdsstue, Altingets direktørs kontor, arkivet og mødesekretærens kontor. På anden sal ligger tilhørerlogen og arbejdslokaler for journalister. I Skálinn, servicetilbygningen ved Altingsbygningen, ligger hovedindgangen til Altingsbygningen og diverse service for medlemmer, medarbejdere og gæster, bl.a. mødelokaler, restaurant og køkken. Skálinn er tegnet af arkitektstuen Batteríð.

Altingets have

Altingets have er det første offentlige anlæg i Island. Altingsmedlem og bankdirektør Tryggvi Gunnarsson (1835–1917) fik til opgave at sørge for anlæggelsen af haven. Haven er stort set uændret i forhold til sin oprindelige udformning. Man begyndte anlægget af haven i 1893. Tryggvi Gunnarsson lod udskifte jorden i haven og fik planter fra mange steder i landet, og han importerede også planter, bl.a. en art pil der har sit islandske navn fra haven og kaldes tingpil. Tryggvi Gunnarsson lagde stor omhu i pasningen af haven, og efter eget ønske er han begravet der. Over hans grav er rejst en buste af ham af billedhuggeren Ríkarður Jónsson (1888–1977).

Kringlan er en tilbygning til Altingsbygningen fra 1908.

Altingets have og sydsiden af Altingsbygningen.

ALTINGETS INSTITUTIONER

Rigsrevisionen

Rigsrevisionens hovedopgave er at foretage revision af statens regnskaber samt regnskaber for institutioner, fonde og andre hvis udgifter eller regnskabsmæssige tab dækkes af staten i henhold til finansloven eller ved anden indtægt i henhold til særlig lov. Endvidere skal Rigsrevisionen foretage revisionen af regnskaberne for de virksomheder og institutioner der drives med statsgaranti, eller hvor staten ejer halvdelen eller mere, herunder aktieselskaber. Desuden kan den foretage administrative undersøgelser såvel af statsinstitutioner som af andre som staten køber tjenesteydelser af, eller som modtager støtte fra den til deres virksomhed. Endelig fører institutionen tilsyn med efterlevelsen af finansloven og bistår Tingets udvalg i deres arbejde omkring statens finanser. Altingets Præsidium ansætter rigsrevisoren for seks år ad gangen. Han er uafhængig ved udførelsen af sit hverv og er ikke bundet af instruktioner vedrørende enkelte dele af det. Altinget kan dog afkræve ham redegørelser for enkelte sager der hører under Rigsrevisionen.

Altingets ombudsmand

Altingets ombudsmand har til opgave at føre tilsyn med statens og kommunernes administration og sikre borgernes rettigheder over for landets myndigheder. Ombudsmanden kan optage sager til behandling efter klager eller på eget initiativ. Altingets Ombudsmand vælges for fire år ad gangen i frit valg på et møde i Tinget.

Jónshús, Islands kulturhus i København

Islands kulturhus, Øster Voldgade 12 i København, Jónshús, har tilhørt Altinget siden 1967 da grosserer Carl Sæmundsen og hans hustru, Johanne Sæmundsen, skænkede Altinget det til minde om Islands nationalhelt, Jón Sigurðsson, og hans hustru, Ingibjörg Einarsdóttir. De boede i huset fra 1852 til deres død i 1879.

Virksomhed i Islands kulturhus startede i året 1970. Der er nu et forsamlingshus for islændinge i København, mindestuer for Jón Sigurðsson og Ingibjörg Einarsdóttir og et bibliotek i bygningens kælder. Desuden har den islandske forening, den islandske menighed, den islandske skole, korer og mange flere islandske foreninger hjemsted i huset. Huset har to lejligheder, som er tildelt regelmæssigt til islandske akademikere. Desuden er der en lejlighed til forstanderen i huset.

Udstillingen om Jón Sigurðsson er åben tirsdag, onsdag, torsdag og fredag kl. 11-17, lørdag og søndag kl. 10-16 og på andre tidspunkter i samråd med Jónshús forstander.

Islands kulturhus, Jónshús, ved Øster Voldgade 12 i København.

INFORMATION OM ALTINGET

Altingets webportal giver adgang til love, tingsager, taler på Tinget og andre officielle oplysninger om Tingets virksomhed. Desuden indeholder den information om Tinget, medlemmer, administrationens service, Tingets historie, dets opgaver og virksomhed. I samlingsperioder ses dagsordenen for Tingets møder på portalens forside sammen med meddelelser om møder i udvalgene. Adressen er www.althingi.is.

Besøg i Altingsbygningen

Informationsmedarbejderne tilrettelægger besøg for gæster der vil se Altingsbygningen og høre om Tingets arbejde. Alle ønsker om besøg i bygningen skal sendes til e-mail heimsoknir@althingi.is, eller man kan ringe til telefon 563 0500. Borgerne har ret til at komme i Altingsbygningen og høre på forhandlingerne fra tilhørerlogen. Altingsbygningen ligger på adressen Kirkjustræti 14 ved Austurvöllur. Hovedindgangen er gennem tilbygningen Skálinn, og indgangen til tilhørerlogen ligger på østsiden af bygningen.

Skoletinget er Altingets skolecenter for 8.–10. klasse i grundskolen hvor man prøver at give eleverne en bedre forståelse af og viden om Altingets arbejde. På billedet ses elever på et møde i Skoletingets tingsal.

Skoletinget

Skoletinget, Altingets skolecenter, er udformet for elever i grundskolens ældste klasser, 8., 9. og 10. klasse. I Skoletinget deltager eleverne i rollespil og følger i store træk Altingets regler og arbejdsformer. Skoletinget har plads til en klasse ad gangen, og besøget varer ca. to og en halv time. Under besøget får eleverne lejlighed til at sætte sig i altingsmedlemmernes situation ved at behandle bestemte sager de får forelagt, på partigruppemøder, udvalgsmøder og møder i Tinget. Desuden hører eleverne argumenter fra rådgivere. Således er det meningen at give indsigt i forholdet mellem begivenheder i samfundet, opinionsdannelse, politiske beslutninger og Altingets arbejde, og vise hvilken indflydelse befolkningen, specialisterne, medierne og interesseorganisationerne har på lovgivningsarbejdet. Eleverne kommer til deres resultater ved at lytte til og bedømme andres argumenter og holdninger, udtrykke deres egen mening, tage stilling og indgå kompromis.

© Altingets administration, 2018

ISBN 978-9979-888-42-0

Udarbejdet af Altingets administration

Tilrettelæggelse: Sigríður Helga Þorsteinsdóttir

Dansk oversættelse: Pétur Rasmussen

Fotos:

Ágúst Breiðdal, Nationalmuseum (s. 6)

Bragi Þór Jósefsson (s. 4, 5, 14, 15, 16, 17, 19, 24, 25)

Geirx (s. 20, 21, 22)

Guðmundur Ingólfsson (s. 7, 9, 25)

Hörður Daníelsson (s. 4)

Johannes Jansson/norden.org (s. 22)

Kort over valgkredsinddelingen: Islands Geodætiske Institut (s. 12)

Magnús Ólafsson, Reykjavík Fotomuseum (s. 8)

Magnús Ólafsson, Islands Nationalmuseum (s. 11)

Morgunblaðið/Árni Sæberg (s. 12)

Morgunblaðið/Guðmundur Rúnar Guðmundsson (s. 13)

Andre fotos er taget af medarbejdere ved Altingets kontor

Forsidefoto: Bragi Þór Jósefsson

Brystbillede af Jón Sigurðssyni (s. 7) af Brynjulf Larsen Bergslien

Maleri af Ingibjörg H. Bjarnason (s. 9) eftir Gunnlaug Blöndal

Altingets bomærke på bagsiden Þröstur Magnússon

Layout:: Stefán Einarsson

Tryk: Prentmet

